

ZAHRAŇIČÍ

in.ihned.cz/zahranici

Z charakteru starých domorodých bájí a zkazek lze soudit, že Kyrgyzové nikdy v minulosti na vrchol Krále ledovců nevylezli, a proto pro ně zůstal tajemným. Ostatně není se čemu divit. Ani pro dnešní profesionální horolezce není výstup nijak snadnou záležitostí a mnoho jich už zaplatilo za svou troufalost životem.

Padající laviny

Také Sven Hedin se pokusil vrchol Muztagh Aty zdolat. Ovšem podařilo se mu dostat pouze do výšky asi 6300 metrů. Přesto to byl jeden z největších zážitků jeho dobrodružného života. V jedné své knize o tom píše tento jindy věcný a strohý Švéd: „Domnívám se, že obraz, který se mi zde naskytl, překonával svou divokou fantastickou krásou vše, co může smrtelník na světě spatřit. Zdálo se mně, že stojím na hranici nekonečného prostoru... Jediný krok dělil mne od hvězd, měsic mohl jsem pohladit rukou...“

Neměl jsem tolik odvahy, abych se pouštěl do strmých svahů Muztagh Aty po Hediniových stopách. Ledovce visící na stěnách hory naháněly hrůzu a několikrát denně po nich padaly laviny. Žádnou jsem sice neviděl, ale děsivý rachot, který občas přerušil majestátní horské ticho, toho byl neklamným důkazem.

Bouře na jezeře

Vydal jsem se pouze na trek kolem Karakulu. Je to obrovské jezero a obejít ho mi trvalo celý den. Cestou jsem míjel jurty přátelských Kyrgyzů a stáda pasoucích se kutasů (jaků). Na loukách u břehu jezera kosili právě do-

Jaci dávají pastevcům mléko, maso a z jejich dlouhé srsti se vyrábí teplé zimní oblečení.

Děti žijící v odlehlých pamírských údolích mají velké problémy se školní docházkou.

morodci trávu a připravovali zásoby píce na zimu, která tu trvá téměř deset měsíců.

Sven Hedin byl první, kdo změnil hloubku Karakulu. Aby se mu to povedlo, musel si nejprve za pomoci Kyrgyzů postavit nějaké plavidlo. Nebylo to snadné, neboť místní obyvatelé nikdy předtím žádný člun neviděli.

„Ovčí a koňské kůže byly sešity a napnuty na kostru ze stanových tyčí. Vesla a stožár zhotovili jsme z latí a kormidlo z rýce. Byl to velkolepý člun, křivý a hranatý jako stará krabice od sardinek. Pro nosnost člunu upevnili jsme na všech stranách vzduchem naplněné koží kůže. Člun podobal se předpotopnému zvířeti, sedícímu na vejcích. Jeden z Kyrgyzů poznamenal, že se mu nikdy ani nesnilo, že by člun takto vypadal.“

Domorodci Hedina varovali, že riskuje utonutí v ledové vodě, ale on od svého záměru nehodlal upustit. Okamžiky před první plavbou popisuje takto: „Při spouštění člunu shromáždili se na břehu kočovníci a mlčky na nás hleděli. Jistě se domnívali, že jsem se zbláznil, a čekali jen na to, až mne uvidí, jak mizím pod křišťálovou hladinou.“

Hedin strávil zkoumáním jezera několik dní. Největší hloubka, kterou naměřil, byla 24 metrů. Při jedné z plaveb ho zastihla bouře, jeho svérázné plavidlo se převrátilo a odvážný cestovatel měl velké štěstí, že se neutopil. ■

ZDENĚK MICKA

Foto: autor

Kyrgyzové

Kyrgyzové jsou jedním z mnoha turkických národů Střední Asie. Dříve bývali často ztožňováni s Kazachy, se kterými mají společné kořeny a kulturu. Ve středověku přijali islám, ale dodnes se u nich uchovávají četné prvky kultu předků a šamanismus. V po staletí neměnném životě kyrgyzských kočovníků nastaly velké změny během 20. století. Většina Kyrgyzů se po Velké říjnové socialistické revoluci ocitla na území Sovětského svazu a těžce na ně dopadly velké společenské změny. Při kolektivizaci přišli o svá stáda a zároveň i jediný majetek, byli nuceni se usadit a stát se kolchozníky. Jedinou pozitivní stránkou této temné kapitoly kyrgyzských dějin bylo to, že nová doba přinesla i odstranění negramotnosti, která dosahovala v minulosti více než 90 procent. Počátkem 90. let přišel další velký předěl. Kyrgyzstán získal samostatnost a započalo dlouhé období bída a chaosu. Lidem byl dobytek vrácen, ale už se o něj neuměli postarat, neboť odvykli tradičnímu způsobu života. Nevelká kyrgyzská komunita z odlehlého čínského Pamíru byla všech cizích vlivů ušetřena. Pod horou Muztagh Ata tak dnes už pasou stáda asi poslední „necivilizovaní“ Kyrgyzové.

Rohože na stavbu jurty spřádají kyrgyzské ženy dodnes ručně.